

4 . Berzovia | Județ: Caraș-Severin | Punct: Castrul legiunii III Flavia Felix - porta principalis sinistra | Anul: 2017

Anul: 2017

Cod RAN: 51519.01

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană timpurie

Tipuri sit: structură de cult/religioasă

Categorii sit: Apărare (construcții defensive)

Autori: Adrian Cîntar, Alexandru Flutur, Ana Cristina Hamat, Dumitru Țeicu

Instituții: Universitatea de Vest, Timișoara, Muzeul Banatului, Timișoara, Muzeul Banatului Montan, Reșița, Muzeul Banatului Montan, Reșița

Raport

La sfârșitul lunii octombrie 2017 a fost reluată cercetarea sistematică a castrului legiunii III Flavia Felix din localitatea Berzovia (jud. Caraș-Severin). Cercetările arheologice în castrul Berzobis au început în anii 1960 (Protase 2010) și au continuat apoi, cu mari întreruperi, până la jumătatea anilor 2000 (Moga 1970, Medeleț-Petrovsky 1974, Zahariade 2011, Bozu-Rancu 2005, Flutur 2006).

Acest sit arheologic, emblematic pentru arhitectura militară din timpul împăratului Traian, a fost greu încercat în epoca modernă. O dată cu sistematizarea habsburgică a localităților din Banat, vechiul sat românesc Jidovin a fost mutat pe actualul amplasament al localității contemporane Berzovia, suprapunând în totalitate urmele castrului roman. Locuitorii de atunci, cărora li s-au repartizat mici loturi de pământ pentru case și grădini, au refolosit piatra găsită din puținele clădiri de piatră ale castrului și au nivelat terenul. Acolo unde nu sunt construcții moderne, se mai pot observa acum doar rămășițele valului de pământ ale sistemului de fortificație. Castrul reprezintă un dreptunghi cu laturile de 490 x 410 m, aflat acum în întregime în intravilanul satului Berzovia (această denumire a localității a fost adoptată după primul război mondial, fiind inspirată de toponimul antic).

Campania de cercetare arheologică sistematică din octombrie-noiembrie 2017 a vizat cercetarea fortificației în zona porții principalis sinistra, fiind realizate trei secțiuni: S1 (20 x 3 m), S3 (12 x 3 m) și S4 (5 x 2 m). A existat și o secțiune S2, plasată în prelungirea lui S1 (aceasta măsura inițial 14 x 3 m); după desființarea martorului de pământ dintre S1-inițial și S2 s-a ajuns la dimensiunile finale ale celor două suprafețe unificate, care au permis, pentru înlesnirea expunerii, denumirea de S1 (20 x 3 m).

În S1 (fig. 1) a fost cercetată o porțiune din val, apoi spre sud via sagularis, precum și o porțiune cu urmele unei clădiri de lemn aflată în apropierea drumului militar. Înainte de ridicarea valului de pământ, humusul antic a fost excavat de către legionari în totalitate, astfel că umplutura valului a fost pusă peste lutul argilos galben (steril), fapt arătat de săparea capătului nordic al secțiunii S1. Valul, cu o grosime păstrată de 1,60-1,70 m, este compus din porțiuni succesive de lut bătut în care intră multe bucăți de zgură de fier (fig. 2). Între val și via sagularis au apărut urmele unui spațiu în care s-a amenajat inițial o rigolă; intervalul a fost acoperit apoi de un strat de amenajare alcătuit din calcar fărâmițat și bolovani. Pe latura sudică a drumului (via sagularis) apare o altă rigolă, iar în continuare, spre sud, au apărut urmele firave ale unei clădiri de lemn, a cărei funcționalitate nu poate fi deocamdată identificată.

În secțiunea S3 (fig. 3) s-a identificat latura sudică a marelui drum via principalis, iar în S4 (fig. 4) a fost observată limita exterioară, de nord, a valului de pământ al fortificației.

În ceea ce privește stratigrafia interiorului fortificației, trebuie să menționăm faptul că partea superioară a solului actual este afectată de lucrările agricole. Totuși, de cele mai multe ori, arătura nu a depășit adâncimea de 30 cm. S-a săpat până la solul steril, care a apărut la adâncimi aflate între 1,70 m (în S1) și 1,10 m (în S3).

Materialul descoperit în cele trei secțiuni cercetate constă în principal în fragmente ceramice, cuie de fier, mici fragmente de echipament militar, fragmente de sticlă, puțin material tegular și două monede datate în timpul lui Traian.

Pe viitor, se dorește continuarea cercetării sistemului de fortificație în această zonă a castrului, acest sit având o mare importanță atât pentru arhitectura militară în special, cât și pentru arheologia romană în general.

Informații suplimentare online

[Raportul 5861 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
